

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 201200324-/KHTA
Vår ref.: 2012/960 KKI000/008
Dato: 02.05.2012

Høringssvar - ungdom, makt og medvirkning

Vi viser til brev fra Barne-, likestillings og inkluderingsdepartementet datert 03.02.2012, der departementet ber om tilbakemeldinger på utredninga *NOU 2011: 20 Ungdom, makt og medvirkning*. Nedenfor følger noen innspill fra Universitetet i Tromsø.

Dette er en viktig utredning. Der Østerud i 2003 slutførte Makt og demokratiutredningen for den voksne generasjonen, er det situasjonen til ungdom i det norske samfunn i dag som løftes frem i NOU 2011:20.

Utvalget har hatt et vidt mandat. De skulle blant annet utrede ungdoms deltakelse i formelle beslutningskanaler, unges bruk av offentlige tjenester, unges beslutningsmuligheter og spørsmål knyttet til forbruker- og mediemakt.

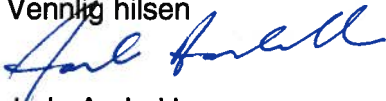
En første kommentar til utredningen er at oppdragelse til demokrati i hovedsak er forstått som noe som foregår i skolen og gjennom deltakelse i organisasjoner og politiske parti. Ungdoms medvirkning i skole er viet særlig stor oppmerksomhet. Det foreslås opprettet et nytt demokratifag i skolen. Andre sentrale arenaer for utøvelse av makt og medvirkning er i liten grad nevnt. Eksempelvis er 70-80 % av alle barn og unge medlemmer av ett eller annet idrettslag i løpet av oppveksten (Støckel mfl. 2010). Idretten er en arena der beslutninger tas og med potensiale for oppøvelse av langt flere ferdigheter enn de rent sportslige, og bør derfor også tas med i en utredning om demokrati og medbestemmelse.

Vi vil imidlertid i særlig grad kommentere kapittelet "Unge under offentlig omsorg". Utvalget støtter seg i stor grad til Barnevernpanelets rapport fra 2011. Vi finner det derfor interessant at begrepet medvirkning anvendes i NOU-en, og ikke makt og innflytelse, slik barnevernpanelets rapport anbefaler.

I henhold til både barnevernlovens § 6-3, barnelovens § 31 til 22, den europeiske menneskerettskonvensjonens artikkel 8 og ikke minst barnekonvensjonens artikkel 12, skal de som berøres av en beslutning innen et offentlig tiltaksapparat ha innflytelse på beslutningsprosessen og beslutningen. I Barnekonvensjonens artikkel 12, annet ledd står det at barn «særlig skal gis anledning til å bli hørt i enhver rettslig og administrativ saksbehandling som angår barnet, enten direkte eller ved en representant eller et egnet myndighetsorgan...» .

Paradoksalt nok er det særlig barn i utsatte livssituasjoner, som for eksempel barn i kontakt med barnevernet, som ofte ikke blir hørt. Flere studier, som også blir nevnt i NOU 2011:20, viser at barnevernet i Norge står overfor store utfordringer når de skal legge til rette for barns deltakelse både i forbindelse med undersøkelse, hjelpetiltak, omsorgstiltak og ikke minst i forbindelse med akuttiltak. Dette skyldes til dels saksbehandlerens opplevelse av å mangle kompetanse (slik det omtales i NOU-en), men like viktig er saksbehandlerens syn på barn som sårbare og med manglende kompetanse samt mangler ved barnevernet som system. Når det gjelder systemendringer, slutter utvalget seg til barnevernpanelets forslag om etablering av ordninger med erfaringskonsulenter og tillitspersoner i det norske barnevernet. Dette er gode forslag som bør følges opp gjennom systematiske utprøvinger i utvalgte kommuner.

Vennlig hilsen

Jarle Aarbakke
rektor

Lasse Lønnum
universitetsdirektør